

Z ŻYCIA

Politechniki Śląskiej

luty '94

Rok akademicki
1993/94

nr 5

7.4492 / 93/94

W NUMERZE

- Relacja z posiedzenia Senatu
- Uchwała Senatu w sprawie ograniczenia nakładów na Szkolnictwo Wyższe i Oświatę
- List Premiera Rządu RP do JM Rektora
- Z prac JM Rektora
- Nasi przedstawiciele w CK ds. TN i SN
- Stopnie naukowe i stanowiska
- Nagroda PTM dla prof. J. Klamki
- Dydaktyka: konkursy, stypendium „Fundacji na rzecz Politechniki Śląskiej”, kierunki studiów w Politechnice Śląskiej
- Sympozjon „Modelowanie w mechanice”
- Współpraca z zagranicą
- Zarządzenia JM Rektora
- Program Wolontariuszy ONZ
- Różne
- Kronika żałobna

SENAT

■ Porządek obrad piątego zwyczajnego posiedzenia Senatu Politechniki Śląskiej, które odbyło się 14 lutego br., był następujący: zaopiniowanie wniosku Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie o nadanie tytułu doktora honoris causa profesorowi Stanisławowi KNOTHE, wyrażenie zgody w sprawie mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dra hab. inż. Franciszka GROSMANA, zasięgnięcie opinii w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab. inż. Jana CWAJNEJ i dr hab. Anny PAZDUR, podjęcie uchwały dotyczącej finansowania szkolnictwa wyższego

w 1994 roku, wprowadzenie zmian do szczegółowych zasad gospodarki finansowej Uczelni, oraz sprawy bieżące i wolne wnioski. W posiedzeniu uczestniczyło 44. członków Senatu i 6. zaproszonych gości.

■ Przed rozpoczęciem obrad Senat uczcił chwilą milczenia pamięć prof. zw. dra. inż. Stefana KAUFMANA, doktora honoris causa Politechniki Śląskiej, który zmarł 16 stycznia br., w wieku 99 lat. Wspomnienie pośmiertne o Profesorze zamieściliśmy w styczniowym numerze Z ŻYCIA...

■ Opinię do wniosku Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa tej uczelni prof. dr hab.inż. Stanisławowi KNOTHE przedstawił prof. B. DRZEŻŁA, Dziekan Wydziału Górnictwa i Geologii.

Prof. St. Knothe (l. 75), absolwent Wydz. Górniczego AGH, był pracownikiem naukowym tej uczelni w latach 1947-89. Głównym obszarem Jego działalności naukowej są ruchy górotworu wywołane podziemną eksploatacją złóż, prognozowanie oddziaływania eksploatacji na obiekty powierzchniowe i projektowanie eksploatacji w zasięgu wpływów na obiekty. Jest autorem oryginalnej teorii ruchów górotworu, opracowanej na gruncie koncepcji wzoru całkowego i zakładającej, że obniżenie górotworu jest całą po obszarze eksploatacji z pewnej funkcji wpływów. Drugim ważnym osiągnięciem prof. St. Knothe o charakterze pewnego przełomu w nauce górniczej, było zaproponowanie opisu kinematyki niecki osiadania, którego podstawą był różniczkowy związek między prędkością obniżenia terenu a różnicą między obniżeniem aktualnym i końcowym. Dowodem popularności i uznania tych teorii jest fakt, iż w Polsce zdecydowana większość, a na świecie wszystkie poważniejsze publikacje zajmujące się tą problematyką, cytują prace prof. St. Knothe. Profesor zajmował się również aerologią górniczą. Efektem Jego działalności naukowej jest 95 prac opublikowanych w znacznej części w wydawnictwach zagranicznych w wielu językach. W 1975 roku został wybrany na członka-korespondenta PAN, od 1989 r. jest członkiem rzeczywistym PAN. Jest jednym z założycieli Międzynarodowego Biura Mechaniki Górnictwa, redaktorem naczelnym Archiwum Górnictwa PAN, a ze względu na wysoki autorytet był i jest powoływany lub wybierany w skład licznych towarzystw i gremiów naukowych, komitetów i zespołów doradczych. Wypromował 9 doktorów nauk technicznych. Przez dwie kadencje był Dziekanem Wydz. Górniczego AGH.

Swoją opinię prof. B. Drzeżła zakończył następująco:

„Uważając się za zaocznego ucznia i kontynuatora badań prof. St. Knothe i znając w szczególności wszystkie aspekty i implikacje Jego twórczości naukowej, mam pełne podstawy twierdzić, że wniosek w sprawie nadania Mu tytułu doktora honoris causa jest szczególnie dobrze umotywowany. Przedkładam więc

Senatowi Politechniki Śląskiej swą wysoce pozytywną opinię w tej sprawie”.

Senat jednomyślnie przyjął powyższą opinię i tym samym pozytywnie zaopiniował wniosek AGH o nadanie tytułu doktora honoris causa profesorowi Stanisławowi Knothe.

■ Prof. R. SOSNOWSKI, Dziekan Wydz. Inż. Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania zreferował wniosek o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. dra hab. inż. Franciszka GROSMANA w Katedrze Mechaniki i Technologii Przeróbki Plastycznej. Prof. Fr. Grosman (l. 53, doktorat - 1973 r., habilitacja - 1981 r., tytuł profesora nauk technicznych - 1990 r.) pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego od 1990 r. Od września 1991 r. jest kierownikiem Katedry Mechaniki i Technologii Przeróbki Plastycznej. Jego dorobek naukowo-dydaktyczny, obejmuje 106 publikacji, w tym 24 po uzyskaniu tytułu naukowego. Jest autorem 5. skryptów i książek, 21. patentów i wzorów użytkowych oraz 105. prac naukowo-badawczych. Wypromował dwóch doktorów, aktualnie jest promotorem dwóch kolejnych prac doktorskich. Pod jego kierunkiem wykonano 129 prac dyplomowych. Od 1987 r. jest wykładowcą Studium Podyplomowego w AGH w Krakowie. Jest laureatem nagrody Ministra EN (za pracę habilitacyjną) i nagród Rektora Pol. Śl. Członek szeregu organizacji naukowych w kraju i za granicą, w tym: Komitetu Metalurgii PAN, Zespołu Rzeczoznawców MEN, Komisji Hutnictwa PAN, Sekcji Metalurgii KBN, American Powder Metallurgy Institute.

Katedra, którą kieruje - zdaniem Dziekana - jest jednostką skupiającą młody i silny zespół pracowników, z którym Wydział i Uczelnia wiążą poważne nadzieje.

Wniosek poparł prof. L. DOBRZAŃSKI, który stwierdził m.in., że prof. Fr. Grosman jest osobą znaną, o dużym autorytecie w środowisku profesorów inżynierii materiałowej w kraju i za granicą.

W głosowaniu tajnym Senat poparł jednomyślnie wniosek Rady Wydziału o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego prof. Franciszka Grosmana.

■ Następnie Senat rozpatrzył dwa wnioski w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

● Pierwszy z nich, dotyczący mianowania na to stanowisko dra hab. inż. Jana CWAJNE

w Katedrze Nauki o Materiałach, zreferował prof. R. SOSNOWSKI.

Dr hab. J. Cwajna (l. 45, doktorat - 1978 r., habilitacja - 1992 r.) jest pracownikiem Uczelni od 1971 r. Jego obszarem zainteresowań w nauce jest stereologia, a w tym metalografia i fraktografia ilościowa, analiza obrazów oraz zastosowanie metod stereologicznych w nauce o materiałach. Zajmuje się także teorią i technologią materiałów narzędziowych. Na jego dorobek naukowy składa się 25 publikacji zagranicznych i 60 krajowych oraz 4 patenty, w tym jeden europejski. Jest współautorem 35. prac naukowo-badawczych, uczestniczył w pracach 7. problemów międzyresortowych i CPBR, w 5. projektach badawczych KBN i 3. grantach MEN. Z osiągnięć dydaktycznych na szczególne podkreślenie zasługuje jego ogromny wkład w organizację i wyposażenie bardzo nowoczesnego w skali światowej zespołu laboratoriów z zakresu stereologii. Jest promotorem 35. prac dyplomowych i dwóch prac doktorskich, w tym jednej zakończonej. Był 4-krotnie przewodniczącym komitetów organizacyjnych, 4-krotnie sekretarzem organizacyjnym, raz sekretarzem naukowym i 14 razy członkiem komitetów organizacyjnych międzynarodowych konferencji naukowych. Jest współzałożycielem Polskiego Towarzystwa Stereologicznego, a od 1992 r. prezesem tego Towarzystwa. Laureat 4. nagród indywidualnych MEN, 2. nagród zespołowych MEN, nagrody PAN i nagród Rektora Pol. Śl. Kandydat - jak stwierdził Dziekan - jest cenionym specjalistą w zakresie stereologii i z pewnością przyniesie Wydziałowi dużo sławy.

Wniosek poparł prof. L. DOBRZAŃSKI podkreślając m.in., iż kandydat jest czołową postacią w zakresie stereologii w kraju i za granicą.

W głosowaniu tajnym Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (42 „tak”, 2 „wstrz.”).

● Drugi wniosek, dotyczący mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dr hab. Anny PAZDUR w Instytucie Fizyki, zreferował prof. A. ZASTAWNY.

Dr hab. A. Pazdur (l. 48, doktorat na UŚl. - 1978 r., habilitacja na AGH - 1990 r.) jest pracownikiem Pol. Śl. od 1969 r. Zajmuje się tematyką datowań interpretacji wyników metodą 14C. Jej dorobek naukowy obejmuje 78 oryginalnych prac naukowych, w tym 17

opublikowanych w czasopismach krajowych o zasięgu międzynarodowym i 35 w czasopismach krajowych. Za pracę naukową otrzymała nagrodę II stopnia Ministra EN. Prowadziła zajęcia na I roku studiów na różnych wydziałach, a od 1990 r. prowadzi również wykłady specjalistyczne na Wydz. Matematyczno-Fizycznym. Jest współautorem programu studiów w zakresie specjalności obejmującej fizykę środowiska, od 1991 r. pełni funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Dydaktycznych w Instytucie Fizyki.

W tajnym głosowaniu Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (42 „tak”, 2 „wstrz.”).

■ W następnym punkcie obrad JM Rektor prof. W. WINKLER przedstawił projekt uchwały w sprawie ograniczenia finansowania szkolnictwa wyższego w 1994 roku.

Projekt uchwały - stwierdził - jest głosem solidarności ze wszystkimi uczelniami w kraju oraz stanowiskiem rektorów polskich uniwersytetów. Członkowie Senatu z zainteresowaniem wysłuchali również fragmentów Uchwały Senatu Politechniki Warszawskiej w tej sprawie, z której wynika m.in., że kwota dotacji budżetowej na działalność dydaktyczną uczelni podległych MEN, która w 1990 r., wynosiła ok. 4,7 biliona zł, zmniejszyła się w 1993 r. do 2,9 biliona zł., co oznacza zmniejszenie dotacji w przeliczeniu na jednego studenta z ok. 14,5 mln zł. do 5,4 mln zł w cenach z roku 1990. Większość środków finansowych planowanych w projekcie Ustawy Budżetowej na 1994 r. na szkolnictwo wyższe charakteryzuje się jednym z najniższych wskaźników przyrostu, tj. 13% w stosunku do 1993 r. Jest to szczególnie rażące na tle wskaźnika wzrostu dla urzędów naczelnych, organów władzy, kontroli i sądownictwa, który wynosi 52%.

W dyskusji nad projektem uchwały wypowiedzieli się prof. S. WĘGRZYN, prof. J. SUWIŃSKI, prof. A. KLIMPEL, prof. M. PAZDUR, dr A. SOBAŃSKI, prof. T. GLINKA i prof. F. KRASUCKI. Dyskutanci wyrażali poparcie dla intencji projektu uchwały, wnosząc jednocześnie kilka uwag natury redakcyjnej.

W wyniku jawnego głosowania Senat większością głosów (34 „za”, 4 „przeciw”, 4 „wstrz.”) przyjął uchwałę następującej treści:

Uchwała Senatu Politechniki Śląskiej w sprawie ograniczenia w budżecie państwa na rok 1994 nakładów na szkolnictwo wyższe i oświatę

Senat Politechniki Śląskiej w pełni podziela powszechne zaniepokojenie i protesty środowisk akademickich i naukowych wobec niewłaściwej polityki Rządu w obszarze nauki i edukacji, wyrażającej się między innymi niedopuszczalnym ograniczeniem nakładów na szkolnictwo wyższe i oświatę w projekcie budżetu państwa na rok 1994.

Drastyczne zmniejszenie dotacji budżetowej na szkolnictwo wyższe i oświatę, nie wynikające z żadnych przesłanek merytorycznych, przy jednoczesnej konieczności dalszego zwiększenia współczynnika scholaryzacji, świadczy o braku świadomości konsekwencji tych decyzji dla przyszłości Polski.

Senat Politechniki Śląskiej z dużą cierpliwością i zrozumieniem odnosi się do trudności finansowych Rzeczypospolitej Polskiej i dlatego też nie zostaną ograniczone przyjęcia studentów na I rok studiów i nie zmniejszamy stanu zatrudnienia naszych pracowników, a ze względu na etykę naszego zawodu nie zamierzamy sięgać do innych form protestu.

Apelujemy do Rządu i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o zmianę projektu budżetu na 1994 r., uwzględniającą rzeczywiste potrzeby szkolnictwa wyższego i oświaty, i liczymy na opracowanie polityki edukacyjnej, zapewniającej właściwy rozwój naszego Kraju.

■ Kolejny punkt poświęcony był wprowadzeniu zmian do szczegółowych zasad gospodarki finansowej Uczelni.

● Dyrektor W. WYDRYCHIEWICZ referując propozycje w tym zakresie stwierdził, iż są one konsekwencją rozszerzenia uprawnień jednostek podstawowych. Proponowane zmiany dotyczą przesunięcia na wydziały kompetencji związanych z gospodarką funduszem stypendialnym. Dotychczas fundusz ten tworzony był zgodnie z zasadami gospodarki finansowej szkół wyższych. W ramach podziału nadwyżki finansowej rozdział funduszu odbywał się na szczeblu centralnym. Opracowane propozycje zmian prowadzą się do wydzielenia rezerwy Rektora w wysokości 5 % funduszu; pozostała kwota podzielona będzie w oparciu o kryteria przyjęte dla podziału środków na dydaktykę, tj. 50 % kwoty w

oparciu o wskaźnik udziału przeliczeniowej liczby studentów wydziału i 50% kwoty w oparciu o wskaźnik udziału przeliczeniowej liczby wysokokwalifikowanej kadry nauczycieli akademickich wydziału.

Przydzielona wydziałowi kwota będzie ulegać zwiększeniu o wpłaty osób fizycznych i prawnych dokonywane na rzecz wydziału. Ponadto zaproponowano, aby nie wykorzystane w danym roku kalendarzowym środki na działalność dydaktyczną nie przechodziły na rok następny, lecz stanowiły zysk danej jednostki. Zysk ten - zgodnie z przepisami - może być przeznaczony na zwiększenie funduszu zasadniczego, czyli środków inwestycyjnych jednostek w wysokości 80 %.

● W sprawie tej wypowiedział się prof. A. ZASTAWNY, który w imieniu Senackiej Komisji Budżetowej stwierdził, iż Komisja proponuje przyjęcie tych zmian. Uwzględniając one poprawki sformułowane na zebraniu Komisji w dniu 17 stycznia br., chociaż - jak dodał - nie rozwiązują spraw na rok bieżący. Już obecnie bowiem trzy wydziały znalazły się w takiej sytuacji, że ich zobowiązania finansowe wyczerpują prawie cały fundusz. Profesor sugerował, aby w roku bieżącym Uczelnia udzieliła pożyczki zadłużonym wydziałom.

● Pani Kwestor M. PAC-POMARNACKA wniosowała natomiast, aby w tym roku wszystkie zobowiązania jednostek pokryła jeszcze Uczelnia z Uczelnianego Funduszu Nagród. Obecnie - jak stwierdziła - zaangażowanie niektórych wydziałów wynosi łącznie ok. 150 mln zł ponad przydzielone środki, zatem przyjmując zaproponowany podział środków, Uczelnia musi dysponować kwotą 405 mln zł.

● W dalszej części dyskusji wypowiedzieli się: prof. J. BENDKOWSKI, mgr L. PIOTROWSKA, prof. J. SUWIŃSKI, prof. T. GLINKA i prof. J. CHOJAN. Dyskutanci poparli propozycje zmian, ale zgłosili również kilka istotnych uwag dotyczących:

- wprowadzenia systemu kontroli gospodarki finansowej w poszczególnych jednostkach;
- prowadzenia wewnętrznej kontroli finansowej na wydziałach;
- konsekwencji przekroczeń finansowych.

Senat w głosowaniu jawnym przyjął jedno-myślnie „Propozycje zmian do szczegółowych

zasad gospodarki finansowej Politechniki Śląskiej”.

■ W „sprawach bieżących i wolnych wnioskach” wypowiedzieli się:

● JM Rektor prof. W. WINKLER - poinformował o wynikach pierwszego etapu wyborów do KBN (informację na ten temat zamieściliśmy w poprzednim wydaniu Z ŻYCIA....).

● Prorektor prof. Wł. SIKORA przypomniał o terminie składania wniosków o nagrody Ministra EN. Minister, jak co roku, przyzna 100 nagród za wybitne osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz 20 nagród za wyróżniające się prace habilitacyjne.

● Prof. J. SUWIŃSKI pytał o możliwość rozpatrzenia wniosków za rozwój kadry naukowej.

W odpowiedzi Prorektor stwierdził, iż istnieje tylko jedna Komisja Nagród, która rozpatruje wszystkie wnioski. W uzupełnieniu prof. S. WĘGRZYN wyjaśnił dodatkowo, że regulamin przyznawania nagród Ministra uwzględnia również rozpatrywanie wniosków za całokształt pracy i za uruchomienie nowego kierunku studiów. Apelował, aby nie eliminować takich wniosków. Na pytanie dra A. SOBAŃSKIEGO, dotyczące możliwości składania wniosków o nagrodę Ministra przez inne organizacje, JM Rektor odpowiedział, iż wnioski mogą składać tylko senaty uczelni.

● Dyrektor W. WYDRYCHIEWICZ poinformował o zmianach w tabeli wynagrodzeń dla nauczycieli akademickich i pracowników pozostałych grup.

Nowe uposażenia są wynikiem długotrwałych negocjacji. Pierwszym etapem „podwyżki” było wyrównanie za grudzień ub. r. w wysokości 200 tys. zł. Wyrównanie to nie wprowadziło żadnych skutków formalnych w postaci podwyższenia stawek osobistego zaszeregowania pracowników. Drugi etap stanowi obecna regulacja płac, która finansowana jest w 98 % ze środków dotacji budżetowej, natomiast pozostałe 2 % - ze środków własnych. Po przeliczeniu przyznanego limitu wynika, że istnieje możliwość podniesienia wynagrodzeń o 10 % w stosunku do stawki osobistego zaszeregowania pracownika. Nie będzie jednak możliwe - powiedział Dyrektor - podniesienie stawek za godziny nadwymiarowe, bowiem Ministerstwo pokrywa jedynie przyrost limitów zgodnie ze

wskaznikami założonymi w planach. Wszystkie konsekwencje, wynikające ze zmiany stawek godzin nadwymiarowych, nagród z tytułu wystugi lat itp., muszą być pokrywane ze środków własnych. W obecnej sytuacji praktycznie nie stać Uczelni na dokonanie regulacji w takim zakresie, do którego byliśmy przyzwyczajeni w latach ubiegłych i nie jest to wynik błędnej polityki finansowej Uczelni, ale skutek zewnętrznych decyzji.

● Prorektor B. POCHOPIEŃ zapoznał Senat z wstępnymi propozycjami limitów przyjęć na I rok studiów. Z danych, które przekazały wydziały wynika, że na rok ak. 1994/95 Uczelnia może przyjąć:

- na studia dzienne magisterskie i inżynierskie - 4.405 osób

- na studia wieczorowe - 1.510 osób

- na studia zaoczne (dla absolwentów PST) - 220 osób.

W sumie stanowi to 6.135 miejsc.

Przyjęcia na I rok studiów w latach poprzednich kształtowały się następująco:

1990/91 - 2.110 osób

1991/92 - 2.966 osób

1992/93 - 5.105 osób

1993/94 - 5.294 osób.

Prorektor zaapelował ponadto do Dziekanów o wytypowanie możliwie dużej liczby kandydatów, którzy spełniają wymogi stawiane przez MEN w zakresie przyznania im stypendium Ministra. Obecnie w Uczelni tylko 18. studentów pobiera takie stypendium.

● Prof. J. BENDKOWSKI sugerował urealnienie odpłatności za studia wieczorowe. Jesteśmy - stwierdził - jedną z najtańszych uczelni w regionie. Proponował, aby odpłatność za studia na I semestrze była wyższa, niż na pozostałych.

Ustosunkowując się do tej kwestii Prorektor B. Pochopień stwierdził, iż wstępne ustalenia Kierownictwa Uczelni zakładają, że odpłatność za studia wieczorowe na I semestrze będzie wynosić 2,5 mln zł, a na II - 3 mln zł. Ponadto ustalono wstępnie, że opłata kwalifikacyjna dla kandydatów na Wydz. Architektury i Urbanistyki wynosić będzie 250 tys. zł, a dla kandydatów na pozostałe wydziały 200 tys. zł. Prorektor apelował także, aby nie doprowadzać do sytuacji, by liczba przyjmowanych studentów na studia wieczorowe przekraczała liczbę przyjmowanych na studia dzienne.

● Dr W. PILLICH prosił o interpretację pisma Prorektora w sprawie dyscypliny pracy.

Udzielając odpowiedzi Prorektor A. KLIMPEL wyjaśnił, iż zgodnie z zapisem Ustawy i Statutu kierownicy poszczególnych jednostek odpowiedzialni są za organizację pracy. W tym zakresie mieści się wszystko to, co jest związane z pracą i tradycją pracy w naszej Uczelni, z przestrzeganiem elementarnych obowiązków nauczyciela akademickiego. Pismo, o którego interpretację prosił dr W. Pillich, miało na celu zasygnalizowanie sytuacji w Uczelni, z którą jej Kierownictwo nie godzi się w większości przypadków. Jesteśmy świadomi - stwierdził Prorektor - że pensje są karygodnie niskie, ale należy sobie wyraźnie powiedzieć, że nie ma takiego zapisu ani w Ustawie, ani w Statucie Uczelni, że obywatel RP jest zobowiązany do pracy w naszej Uczelni. Wyjaśnienie Prorektora uzupełnił JM Rektor, który przytoczył przykładowo zaskakującą wypowiedź młodego asystenta w sprawie dyscypliny pracy w Uczelni.

■ Obrady Senatu zakończono tradycyjnym przyjęciem protokołu (wraz z uwagą prof. L. DOBRZAŃSKIEGO) z poprzedniego posiedzenia.

Z PRAC JM REKTORA

■ W dniach 4 i 28 lutego br. odbyły się posiedzenia Kolegium Rektorskiego, na których omawiano programy obrad Senatu w dniach 14 lutego i 7 marca.

■ 17 lutego br. JM Rektor prof. W. WINKLER spotkał się z Rektorem Uniwersytetu Transportu w St. Petersburgu prof. W.J. PAWŁOWEM, który przebywał w Uczelni na zaproszenie Instytutu Transportu Wydziału Inż. Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania i uczestniczył w obradach konferencji naukowej nt. „Modelowanie w mechanice” (o konferencji piszemy oddzielnie). W wyniku rozmów ustalono zintensyfikowanie współpracy między obiema uczelniami. JM Rektor prof. W. WINKLER przyjął zaproszenie do udziału w uroczystych obchodach 185-lecia Uniwersytetu w St. Petersburgu, organizowanych w roku bieżącym. Podczas pobytu naszego Rektora w St. Petersburgu ma nastąpić podpisanie umowy o współpracy, która w przeszłości układała się z pożytkiem dla obu stron (m.in. kilku pracowników Politechniki Śląskiej obroniło na tej uczelni pracę doktorską). Obecnie Uniwersytet Transportu w St.

Petersburgu ma 6 wydziałów podstawowych, na których kształcą się ok. 9.000 studentów na studiach dziennych, wieczorowych i zaocznych, w tym liczna grupa studentów zagranicznych, także z Polski. Na Uniwersytecie tym kształciło się i pracowało wielu Polaków, m.in. profesorowie Jasiński i Kerbedź. Obecnie przebywa tam na tzw. zaocznym stażu habilitacyjnym jeden z naszych pracowników (dr inż. M. Sitarz). Politechnika Śląska wraz z Uniwersytetem Transportu w St. Petersburgu jest współorganizatorem Międzynarodowego Seminarium nt. „Kolejowe zestawy kołowe”, które odbędzie się w dniach 12-14 czerwca 1995 r. Rektor tej uczelni prof. W.J. Pawłow i JM Rektor prof. W. Winkler są współprzewodniczącymi Komitetu Organizacyjno-Naukowego tego seminarium.

■ 24 lutego br. odbyło się posiedzenie Kierownictwa Uczelni i przedstawicieli Dyspozytury NIK w Katowicach, na którym omówiono wyniki kontroli dotyczącej wydatkowania funduszy przydzielonych przez MEN oraz KBN na cele inwestycyjne. Działania kontrolne objęły dwa zadania inwestycyjne: Bibliotekę Główną i sieć komputerową. Kontrola zakończyła się ogólnym wynikiem pozytywnym.

■ 28 lutego br. w Urzędzie Rady Ministrów odbyło się seminarium przedstawicieli Organizacji Narodów Zjednoczonych w Polsce (UNDP) poświęcone Programowi Wolontariuszy ONZ oraz jego roli w Polsce. Do udziału w seminarium zostali zaproszeni przedstawiciele Rady Ministrów, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, przedstawiciele ambasad i rektorzy największych uczelni krajowych. Politechnikę Śląską reprezentował Prorektor ds. Organizacji i Rozwoju prof. A. KLIMPEL (o Programie Wolontariuszy ONZ piszemy w innym miejscu).

■ Uchwała Senatu Politechniki Śląskiej w sprawie finansowania Szkolnictwa Wyższego w Polsce w 1994 roku stała się powodem zainteresowania problemami naszego środowiska przez regionalną i lokalne rozgłośnie radiowe. 23 lutego br. Radio KATOWICE nadało wywiad z JM Rektorem prof. W. WINKLEREM, a w kilka dni później, 27 lutego br. w godzinach popołudniowych rozmowę z

naszym Rektorem emitowało Radio PULS. A oto fragmenty wypowiedzi JM Rektora dla Radia PULS (z zapisu magnetofonowego): "Był to jeden z wielu głosów naszych środowisk naukowych w kraju w sprawie finansowania nauki i szkolnictwa wyższego (chodzi o Uchwałę Senatu - MM). Uchwały o podobnej treści podjęły Rada Główna Szkolnictwa Wyższego, Politechnika Warszawska i wiele liczących się w kraju uczelni wyższych. Uważamy, że w tej sprawie musieliśmy zająć stanowisko. Jesteśmy naprawdę zaniepokojeni tym co dzieje się wokół projektu budżetu państwa na rok bieżący. Przeznaczono na szkolnictwo wyższe nakłady tylko o 13 % wyższe od ubiegłorocznych, co - uwzględniając inflację - jest faktycznie znaczącym spadkiem. Jest to o tyle zaskakujące, że w ostatnich trzech latach szkolnictwo wyższe w Polsce zrobiło duży wysiłek w zakresie wzrostu liczby studiujących (...) Jeszcze trzy lata temu wskaźnik scholaryzacji wynosił 8%, a obecnie już ok. 16 %. Robimy więc wszystko, by dać szansę studiowania młodzieży i oczekujemy, że w pewnej części to dodatkowe obciążenie uczelni powinno być przejęte przez państwo. A tu jest wręcz odwrotnie. W tym czasie, gdy na naszej Uczelni podwoiliśmy liczbę przyjmowanych na I rok studiów, liczba nauczycieli akademickich wzrosła tylko o 100 osób. (...) Jesteśmy optymistami i wierzymy, że w rządzie i w parlamencie znajdują się osoby, które wreszcie dojdą do wniosku, iż bez inteligencji nie może być mowy o właściwym rozwoju społecznym i gospodarczym kraju".

Tekst podjętej przez Senat uchwały został przesłany do Premiera Rządu RP, Parlamentu oraz lokalnej i ogólnopolskiej prasy.

Niżej zamieszczamy **odповідь Premiera Waldemara PAWLAKA adresowaną do JM Rektora prof. W. WINKLERA**, która nadeszła 3 marca br.

Szanowny Panie

Otrzymałem tekst Uchwały Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 14 lutego br. Dziękuję za postawę zadeklarowaną w drugiej części Uchwały pomimo gorzkich słów użytych na wstępie.

Mam świadomość faktu, że przekazując mi powyższą Uchwałę Członkowie Senatu nie oczekiwali na powtórzenie informacji o ogólnie znanych trudnościach Rządu RP, na które trafia przy konstrukcji budżetu na 1994 rok. Pozwolę sobie jednak wyrazić nadzieję,

że wiele jeszcze będzie można zrobić, także w 1994 roku, w zakresie uruchamiania mechanizmów i środków pozabudżetowych. Będę zobowiązany jeśli Pan Rektor i Jego współpracownicy zgodzą się przyjąć mego przedstawiciela w celu omówienia sposobów uruchamiania takich środków, tak na rzecz Politechniki Śląskiej, jak innych uczelni. Jeśli moja sugestia Państwu odpowiada proszę porozumieć się z Szefem Zespołu Doradców Premiera, prof. dr. hab. Franciszkiem Mleczką
Z wyrazami szacunku
(-) W. Pawlak

NASI PRZEDSTAWICIELE W CK ds TN i SN

Zakończyły się wybory do Centralnej Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych. Z Politechniki Śląskiej w skład CK weszli:

Sekcja V Nauk Matematycznych, Fizycznych, Chemicznych i Nauk o Ziemi
prof. Jan BANDROWSKI (RCh)
prof. Józef SZARAWARA (RCh)

Sekcja VI Nauk Technicznych
prof. Adolf MACIEJNY (RM)
prof. Antoni NIEDERLIŃSKI (RAu)
prof. Maciej ZARZYCKI (RIE)
prof. Stanisław MIERZWIŃSKI (RIE)

STOPNIE NAUKOWE, STANOWISKA

■ Doktoraty

W lutym 1994 roku stopień doktora uzyskali:

- mgr inż. Wojciech ADAMCZYK (I.38) z Politechniki Lubelskiej; temat pracy - „Ocena urabialności mieszanki betonowej metodą modelowania jej przepływu”, promotor - dr hab. inż. Janusz SZWABOWSKI, prof. Pol. Śl., RB - 14.02.94 r.
- mgr inż. Włodzimierz OGULEWICZ (I.41) z Instytutu Maszyn i Urządzeń Energetycznych Pol. Śl., temat pracy - „Matematyczny model regulatora stałego przepływu”, promotor - doc. dr hab. inż. Michał FERENC, RIE - 14.02.94r.
- mgr inż. Jacek SŁANIA (I. 32) z Instytutu Spawalnictwa w Gliwicach; temat pracy -

„Ocena właściwości spawalniczych charakteryzujących źródła energii zrobotyzowanego spawania elektrycznego”, promotor prof. dr hab. inż. Jerzy DZIUBIŃSKI, RMT - 23.02.94r.

■ **Stanowisko profesora nadzwyczajnego**

JM Rektor mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego:

- dra hab. inż. Jana CWAJNĘ w Katedrze Nauki o Materiałach (RM) oraz
- dr hab. Annę PAZDUR w Instytucie Fizyki (RMF).

Wręczenie nominacji odbyło się 23 lutego br.

Gratulacje

Nagroda PTM

dla Profesora Janusza KLAMKI

Polskie Towarzystwo Matematyczne, którego zjazd odbył się we wrześniu ub. r., przyznało prestiżowe nagrody dla wybitnych matematyków za rok 1993. W gronie trzech laureatów znalazł się prof. dr hab. inż. Janusz KLAMKA z Instytutu Automatyki (RAU) Politechniki Śląskiej, który uzyskał Nagrodę im. Witolda Pogorzelskiego za prace z zakresu teorii sterowalności układów dynamicznych opublikowane w latach 1991-93.

DYDAKTYKA

■ **Konkurs na najlepszą pracę magisterską z ekologii**

Fundacja Ekologiczna „Silesia” w Katowicach ogłosiła wyniki IV edycji konkursu na najlepszą pracę magisterską z dziedziny ekologii wykonaną w 1993 roku w uczelniach województwa katowickiego. W pięcioosobowej grupie laureatów konkursu znalazł się mgr inż. Jerzy MAZUREK z Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki Politechniki Śląskiej, autor pracy pt. „Kanalizacja bytowo-gospodarcza dla miejscowości Lyski, Sumia, Nowa Wieś i część Goszowic w woj. katowickim”, wykonanej pod kierunkiem dr inż. Łucji FUKAS-PŁONKA. Gratulujemy laureatowi i wyrażamy nadzieję, że wyniki nagrodzonej pracy znajdą praktyczne zastosowanie.

■ **Konkurs kół studenckich**

Fundacja Poszanowania Energii przy współudziale Ministerstwa Edukacji Narodowej

ogłosiła KONKURS KÓŁ STUDENCKICH w zakresie audytu energetycznego zakładów przemysłowych, obiektów użyteczności publicznej oraz przedsiębiorstw usługowych i handlowych.

Celem konkursu jest pobudzenie zainteresowania efektywnego użytkowania energii w gospodarce narodowej wśród studentów i pracowników wyższych uczelni.

Przedmiotem konkursu są prace poświęcone analizie użytkowania energii przez zakłady przemysłowe, obiekty użyteczności publicznej oraz przedsiębiorstwa usługowe i handlowe. Analizie podlegać może bądź cały obiekt, bądź wyraźnie wyodrębniona jednostka organizacyjna lub proces technologiczny. Nie jest istotna forma prawna badanego obiektu ani też struktura własności. Mogą to być zarówno przedsiębiorstwa państwowe jak też prywatne czy spółdzielcze.

Celem opracowania winna być ocena aktualnego poziomu użytkowania energii oraz wskazanie możliwości zmian w wyniku ekonomicznie uzasadnionych przedsięwzięć obniżających poziom użytkowania energii lub umożliwiających stosowanie substytucji przy zachowaniu lub zmniejszeniu obecnego obciążenia środowiska przyrodniczego. Struktura opracowania, zakres merytoryczny, stosowana metodyka i tryb postępowania przy opracowywaniu danego zagadnienia może być dowolna przy zachowaniu wymagań pełności opisu i zapewnienia warunków sprawdzalności poprawności proponowanych rozwiązań.

Przedmiotem oceny będzie:

- wielkość efektu oszczędnościowego,
- efektywność ekonomiczna proponowanych przedsięwzięć,
- możliwość szerokiego rozpowszechnienia wyników opracowania.

W konkursie rozpatrywane będą opracowania przesłane w terminie do 30 lipca 1994 r. na adres: Fundacja Poszanowania Energii, Filia Śląska, 44-100 Gliwice, ul. Bohaterów Getta Warszawskiego 9, p. 608, z dopiskiem „Konkurs Studenckich Kół Naukowych - Audyting Energetyczny”. Projekty zostaną otwarte przez Komisję Konkursową powołaną przez Radę Ekspertów Fundacji Poszanowania Energii. Rozstrzygnięcie Konkursu nastąpi w terminie do 31 października 1994 r. O wynikach konkursu zostaną zawiadomieni wszyscy jego uczestnicy. Dodatkowo, infor-

macje na temat wyników konkursu zostaną podane do wiadomości publicznej. Przewiduje się przyznanie jednej głównej nagrody w wysokości 10 mln zł oraz pięciu wyróżnień po 5 mln zł każde na rzecz Koła Studenckiego zgłaszającego projekt oraz odpowiednio po 2 mln zł i 1 mln zł na rzecz prowadzącego dany projekt pracownika naukowego.

Fundacja przewiduje możliwość wdrożenia wyróżnionych projektów, poprzez udzielenie pomocy w pozyskaniu przez zainteresowane przedsiębiorstwa środków kredytowych na realizację proponowanych rozwiązań.

■ Stupedium „Fundacji na rzecz Politechniki Śląskiej”

W odpowiedzi na pismo Rektora Uniwersytetu Polskiego w Wilnie w sprawie rozpatrzenia możliwości przydzielenia dwóch stypendiów dla kandydatów z Litwy (p. relacja z posiedzenia Senatu - Z ŻYCIA nr 4), JM Rektor prof. W. WINKLER podjął decyzję o przyznaniu jednego stypendium dla kandydata polskiego pochodzenia z Litwy poczynając od roku akademickiego 1994/95. Niestety - pisze JM Rektor do Rektora Uniwersytetu Polskiego w Wilnie - w obecnej sytuacji finansowej Uczelni nie jesteśmy w stanie przyznać stypendiów dla dwóch osób.

Stypendium, finansowane z funduszy Fundacji na rzecz Politechniki Śląskiej, jest przyznawane na okres studiów (bez miesięcy wakacyjnych) na dowolnie wybranym przez kandydata kierunku studiów. Stypendyście zapewnia się naukę w Politechnice Śląskiej i możliwość korzystania z obiektów Uczelni, stypendium pieniężne na pokrycie wydatków i pomoce naukowe w kwocie wynoszącej 80% minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego asystenta zatrudnionego w grupie pracowników naukowych (minimalna stawka wynagrodzenia asystenta wynosi 1,9 mln zł), bezpłatne zakwaterowanie w domu studenckim lub ekwiwalent pieniężny w wysokości 40% przyznanego stypendium, bezpłatne wyżywienie w stołówce studenckiej lub ekwiwalent pieniężny w wysokości 30% przyznanego stypendium, opiekę lekarską i zniżki w państwowych środkach komunikacji na zasadach obowiązujących studentów polskich.

■ KIERUNKI STUDIÓW PROWADZONE NA WYDZIAŁACH POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ W ROKU AKADEMICKIM 1993/94

W związku z akcją rekrutacyjną na I rok studiów w r. ak. 1994/95 informujemy, że w naszej Uczelni prowadzone są następujące kierunki studiów:

patrz Tabela 1

NAUKA

XXXIII Międzynarodowy Sympozjon „Modelowanie w mechanice” Wisła 14-18 lutego 1994 r.

Zgodnie z wieloletnią tradycją Gliwicki Oddział Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej wspólnie z Katedrą Mechaniki Technicznej Politechniki Śląskiej zorganizował w Beskidzie Śląskim XXXIII Międzynarodowy Sympozjon „Modelowanie w mechanice”.

Problematyka Sympozjonu obejmowała następujące zagadnienia z zakresu szeroko pojętej mechaniki:

- modelowanie układów mechanicznych,
- modelowanie procesów cieplnych i przepływowych,
- teoria i procesy modelowania.

Tematyka Sympozjonu, jak również poziom naukowy i sposób referowania prac - wysoko oceniony przez Komitet Naukowy Sympozjonu (przewodniczący Komitetu Prof. dr hab. Andrzej Tylikowski) - sprawia, że z każdym rokiem rośnie zainteresowanie uczestnictwem w ww. konferencji. Ze względów organizacyjnych w br. ograniczono liczbę uczestników do 185 osób.

Wszystkie nadesłane prace zostały poddane recenzji zgodnie z wymogami Wydawnictw Naukowych Politechniki Śląskiej. Prace z pozytywnymi recenzjami zostały wydrukowane w Zeszytach Naukowych Politechniki Śląskiej seria „Mechanika” nr 115 i 116.

Na Sympozjonie wygłoszono 81 referatów (78 prac opublikowano w Zeszytach Naukowych, w tym 14 prac zostało przygotowanych przez autorów lub współautorów z zagranicy).

W obradach wzięli udział goście z Czech, Słowacji, Francji, Niemiec, Rosji, Ukrainy, Nigerii i Somalii). Ożywione dyskusje w czasie obrad, wymiana poglądów na sesjach plenarnych, dyskusje kuluarowe i na zebraniach Komitetu Naukowego, świadczą o potrzebie

Tabela 1

Wydział	Kierunek studiów
ARCHITEKTURY Gliwice, ul. Akademicka 7 tel. 32-12-10, 37-24-91	ARCHITEKTURA I URBANISTYKA
AUTOMATYKI, ELEKTRONIKI I INFORMATYKI Gliwice, ul. Akademicka 16 tel. 37-13-10	AUTOMATYKA I ROBOTYKA ELEKTRONIKA I TELEKOMUNIKACJA INFORMATYKA
BUDOWNICTWA Gliwice, ul. Akademicka 5 tel. 37-14-10, 37-12-94	BUDOWNICTWO
CHEMICZNY Gliwice, ul. Ks. M. Strzody 9 tel. 37-15-49, 37-15-74	TECHNOLOGIA CHEMICZNA INŻYNIERIA CHEMICZNA I PROCESOWA
ELEKTRYCZNY Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2 tel. 37-14-09, 37-15-07	ELEKTROTECHNIKA
GÓRNICTWA I GEOLOGII Gliwice, ul. Akademicka 2 tel. 37-23-04, 37-12-83	GÓRNICTWO I GEOLOGIA
INŻYNIERII ŚRODOWISKA I ENERGETYKI Gliwice, ul. Konarskiego 18 tel. 37-16-84, 37-11-10, 37-13-20	INŻYNIERIA ŚRODOWISKA
MATEMATYCZNO-FIZYCZNY Gliwice, ul. Kaszubska 23 tel. 37-20-29	MECHANIKA I BUDOWA MASZYN FIZYKA TECHNICZNA
MECHANICZNY TECHNOLOGICZNY Gliwice, ul. Konarskiego 18a tel. 37-16-10	MATEMATYKA MECHANIKA I BUDOWA MASZYN AUTOMATYKA I ROBOTYKA WYCHOWANIE TECHNICZNE
INŻYNIERII MATERIAŁOWEJ, METALURGII, TRANSPORTU I ZARZĄDZANIA Katowice, ul. Krasińskiego 8 tel. 155-20-83	INŻYNIERIA MATERIAŁOWA METALURGIA TRANSPORT ZARZĄDZANIE I MARKETING

integracji środowiska naukowego i nawiązywania kontaktów, co owocuje często oryginalnymi pomysłami naukowymi.

Mając to na uwadze organizatorzy planują już teraz organizację następnego XXXIV Sympozjonu, który będzie połączony z obchodami 50-lecia Politechniki Śląskiej.

(Eugeniusz Świtoński)

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

■ Wyjazdy

W lutym br. zarejestrowano tylko 16 wyjazdów zagranicznych do następujących krajów: Czechy (3 osoby), Francja (3), Niemcy (3), Wielka Brytania (3), USA (2), Hiszpania (1) i Ukraina (1). Powodem wyjazdów były: konsultacje (6), staże (5), wymiana (2), praca (2) oraz inne (1).

■ Przyjazdy

W Uczelni gościliśmy 12 osób z zagranicy, w tym 4 osoby z Czech, 3 - z Ukrainy i jedną z Rosji. 8 osób przybyło na zaproszenie, a 4 - w ramach wymiany.

ORGANIZACJA

W lutym 1994 r. ukazały się następujące akty normatywne Rektora Politechniki Śląskiej:

■ Zarządzenia

- Aneks z dnia 10 lutego 1994 r. do Zarządzenia Nr 25/93/94 z dnia 31 stycznia 1994 roku w sprawie powołania Rektorskiej Komisji Nagród dla Nauczycieli Akademickich

- Aneks z dnia 16 lutego 1994 roku do Zarządzenia Nr 16/93/94 z dnia 23 grudnia 1993 roku w sprawie Zasad Gospodarki Finansowej Politechniki Śląskiej

PROGRAM WOLONTARIUSZY ONZ

United Nations Volunteers programme - Program Wolontariuszy Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNV) został powołany przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w roku 1970. Jest partnerem ONZ w działaniach na rzecz światowego rozwoju i służy wszystkim krajom

członkowskim tej organizacji. Program UNV jest programem unikalnym w ramach ONZ. Różni się też od wszelkich międzynarodowych inicjatyw wolontarystycznych. Odpowiedzialny jest przed Radą Zarządzającą Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) i działa w ramach tego Programu, za pośrednictwem jego biur na całym świecie.

Obecnie w ramach UNV pracuje ponad 2000 wykwalifikowanych i doświadczonych kobiet i mężczyzn, reprezentujących ponad 100 narodowości. W ciągu dwudziestu lat istnienia programu UNV wzięło w nim udział 6000 ochotników. Cztery piąte wolontariuszy pochodzi z krajów rozwijających się, a tylko jedna piąta z wysoko uprzemysłowionych.

Wolontariusze pracują jako inżynierowie, ekonomiści, lekarze i socjologowie. Ich działania zmierzają w trzech różnych kierunkach: pomocy technicznej dla rządów, pomocy dla inicjatyw lokalnych na rzecz niezależności oraz pomocy humanitarnej i odbudowy zniszczeń. Są profesjonalistami i wszyscy pracują na tych samych warunkach. Słuchają i dyskutują. Zachęcają i ułatwiają rozumienie wielu problemów. Dzielią się doświadczeniami. Wymieniają spostrzeżenia, poglądy i pomysły oraz uczą.

Program Wolontariuszy Narodów Zjednoczonych działa w wielu sektorach i zatrudnia specjalistów reprezentujących 115 kategorii zawodowych. Ochotnicy Narodów Zjednoczonych pracują w 130. krajach świata. Połowa z nich przebywa w Afryce, trzecia część w Azji na Pacyfiku, reszta zaś rozszkana jest po krajach Arabskich, Ameryce Południowej i Środkowej. Nowe programy ONZ wprowadziły też wolontariuszy do krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Program UNV działa w kooperacji z rządami, agendami ONZ, bankami rozwoju oraz pozarządowymi organizacjami lokalnymi. Programy, w których służą wolontariusze, są najczęściej administrowane przez rządy. Nierzadko swój wkład do programów wnoszą wyspecjalizowane agendy ONZ, takie jak FAO, ILO, WFP, UNESCO, UNHCR, WHO, UNICEF czy Bank Światowy.

Wolontariusze ONZ finansowani są przez kraj, w którym pracują oraz z funduszy regionalnych. Organizowaniem pieniędzy zajmuje

się UNDP. Istotnymi źródłami finansowania są też budżety poszczególnych programów agend ONZ, specjalne dotacje przyznawane przez rządy współfinansujące te programy oraz Specjalny Fundusz Wolontarystyczny UNV.

Kontrakty wolontarystyczne zawierane są na okres dwóch lat. Na prośbę władz zatrudniających wolontariusza i za zgodą wszystkich zainteresowanych stron kontrakt może być przedłużony zgodnie z regulacjami dotyczącymi całkowitej maksymalnej długości trwania kontraktu wolontarystycznego. Wolontariusze programu UNV winni traktować swoją pracę nie jako zatrudnienie, lecz jako służbę trwającą określony czas. Praca w programie UNV nie jest propozycją kariery.

Wolontariusz otrzymuje bezpłatny przelot na miejsce pracy, jednorazową premię przesiedleniową, comiesięczny zwrot kosztów utrzymania oraz dodatkową premię zależną od przepracowanego okresu. Otrzymuje też bezpłatne zakwaterowanie oraz podstawowe przedmioty codziennego użytku. Przysługuje mu bezpłatna opieka medyczna i ubezpieczenie na życie, jak również podstawowy transport lokalny, kurs lokalnego języka i przeszkolenie organizacyjno-orientacyjne. W większości przypadków wolontariusz może przebywać na kontrakcie z rodziną, ale nie jest to reguła. Koszty podróży, jednorazowa premia przesiedleniowa i zwrot kosztów utrzymania wzrastają wtedy w takim stopniu, by pokryć zapotrzebowanie maksymalnie czteroosobowej rodziny. Pracownicy terenowi pracują na ogół na kontraktach jednoosobowych, bez rodziny. Wolontariuszowi przysługuje za każdy przepracowany miesiąc 2,5 dnia urlopu. Urlop przyznawany jest osobie, która przepracowała już dwadzieścia dwa miesiące.

Inicjatywa rządowa lub sponsorowana przez państwo, agenda ONZ, instytucja finansująca lub lokalna organizacja pozarządowa, która chciałaby skorzystać z usług wolontariuszy ONZ, powinna w pierwszej kolejności zwrócić się do Stałego Przedstawiciela Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w swoim kraju. To właśnie UNDP wraz z rządem danego kraju tworzy Program Krajowy, częściowo lub całkowicie finansowany przez UNDP.

Wszyscy wolontariusze bez wyjątku są wykształceni. Połowa z nich posiada dyplom ukończenia szkoły technicznej lub liceum

zawodowego, a pozostała część ukończyła wyższe studia lub może się pochwalić doktorem.

Również wszyscy wolontariusze bez wyjątku są pracownikami doświadczonymi. Średnia wieku w grupie specjalistów UNV wynosi 39 lat, a zatem mają za sobą co najmniej 10 lat praktyki w zawodzie. Pracownicy terenowi są zwykle młodszy i mają około 30 lat. W praktyce najmłodszy wolontariusze mają około 25 lat, a najstarsi około 70. Zainteresowanie wolontariatem ze strony emerytów jest przez program UNV mile widziane.

100% personelu cywilnego zatrudnionego w operacjach nagej pomocy w takich krajach jak Afganistan czy Irak stanowili wolontariusze ONZ. Pracowali też w obozach uchodźców w Hong Kongu, Sudanie, Hondurasie i Somalii. Tego rodzaju kontrakty trwają od 3 do 12 miesięcy, są krótkoterminowe i nie przewidują wyjazdu wolontariusza z rodziną. Kandydat musi mieć doświadczenie w pracy w warunkach konfliktu, klęsk żywiołowych, suszy i głodu. Potrzebni są tu specjaliści z dziedziny logistyki, epidemiologii, chirurgii pourazowej, telekomunikacji i łączności radiowej, doradztwa ds. uchodźców, transportu, frachtu i składowania oraz rozdziału pomocy żywnościowej.

Kandydat na wolontariusza powinien:

1. posiadać dyplom ukończenia studiów wyższych - tylko w przypadku niektórych zawodów wystarczy wykształcenie średnie i długoletnia praktyka w zawodzie.
2. dostarczyć wszystkie wymagane dokumenty (prawidłowo wypełniony formularz, rekomendacje, kopie dyplomów i zaświadczeń, akt ślubu, akt urodzenia dzieci),
3. posiadać minimum dwa lata praktyki w zawodzie, lecz pożądanym byłby dłuższy okres,
4. posiadać biegłą znajomość jednego z niżej wymienionych języków: angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, arabskiego lub portugalskiego,
5. być zdrowy (wymagana jest szczegółowa kontrola medyczna).

Kandydat na wolontariusza nie może mieć mniej niż 21 lat.

Górna granica wieku nie została określona.

Zainteresowani służbą w Programie Wolontariuszy mogą kontaktować się z Prorektorem ds. Organizacji i Rozwoju prof. A. KLIMPLEM.

RÓŻNE

■ 17 lutego br. JM Rektor prof. W. WINKLER i Prorektor ds. Dydaktyki prof. B. POCHOPIEŃ uczestniczyli w uroczystym otwarciu wyremontowanej i zmodernizowanej sali ćwiczeń Akademickiego Chóru Politechniki Śląskiej, która mieści się na Wydziale Górnictwa i Geologii. Z tej okazji nasi Rektorzy zostali uhonorowani przez chórzystów specjalnymi tytułami. JM Rektor został mianowany „chórzystą-bas-stażystą”, a Prorektor - „chórzystą-tenor-stażystą”. Obaj „stażyści” zaliczyli inauguracyjny występ śpiewając wraz z chórem „Gaudeamus Igitur”. Omówiono plan przygotowań na rok bieżący z uwzględnieniem obchodów Jubileuszu 50-lecia Politechniki Śląskiej i zarazem 50-lecia istnienia naszego chóru.

■ Prof. Bernard DRZEŹLA, Dziekan Wydziału Górnictwa i Geologii został zaproszony przez Czeską Akademię Nauk do udziału w pracach akademickiego gremium międzynarodowego oceniającego działalność członków Akademii. W czeskiej Akademii Nauk prowadzony jest obecnie proces transformacji, którego celem jest budowa Akademii na wysokim poziomie międzynarodowym.

KRONIKA ŻAŁOBNA

W lutym 1994 roku zmarł w wieku 92 lat emerytowany, wieloletni pracownik Politechniki Śląskiej, Julian KUMIĘGA. Był ofiarnym i solidnym pracownikiem Działu Obsługi.

Pogrzeb odbył się 17 lutego na Cmentarzu Lipowym w Gliwicach.

Opracowanie redakcyjne:

dr inż. Marian MIKRUT,
Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów,
Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 623, tel. 26-22

ZG Pol. Śl. z. 116/94 350